

BRONISŁAW SZELWICKI
Akademia Rolnicza we Wrocławiu

FESTYN GMINNY JAKO FORMA PROMOCJI REJONU ROLNICZO-TURYSTYCZNEGO

Przemiany w funkcjonowaniu rejonów rolniczych mają zazwyczaj charakter procesów ciągłych o różnej dynamice. Proces ten może być inspirowany poprzez działania o charakterze ekonomicznym, prawnym czy społecznym, razem bądź każdej z osobna.

W rejonach rolniczych, historycznie ukształtowały się centra handlowo-usługowe obsługujące okoliczne wsi. Są to zazwyczaj małe miasta, osady lub duże wsie. Ośrodki te przeważnie w pierwszej kolejności są zacynem, przekaźnikiem „nowego” na wieś [4, 5]. Poznanie i wykorzystanie tych już funkcjonujących mechanizmów i metod stwarza przesłanki do praktycznego ich wdrożenia. Przykładem do praktycznego wykorzystania – naśladowania przez inne rejony rolnicze jest inicjatywa organizacyjna „Lato kwiatów” w mieście Otmuchów województwie opolskim. Jest to obecnie impreza o charakterze festynu ludowego o randze krajowej. Festyn ów odbywa się już od 28 lat, na początku letniego sezonu turystycznego. Celem tego przedsięwzięcia była i jest promocja gminy, jej walorów turystycznych, osiągnięć kulturowych, krzewienie walorów estetycznych otoczenia człowieka ujętych w symbolice kwiatów.

Gmina Otmuchów położona jest w województwie opolskim, w południowo-zachodniej jego części na Przedgórzu Sudeckim, w dolinie Nysy Kłodzkiej. W skład gminy wchodzi 32 wsie o różnicowanej wielkości, również atrakcyjnie położone z ciekawą zabudową. Dobre gleby przyczyniły się do upraw roślin intensywnych, szczególnie buraków cukrowych, rzepaku, pszenicy, chmielu. Przemysł w mieście rozwijał się w kierunku obsługi i przetwórstwa surowców rolniczych jak: zakłady cukiernicze, wyrobów metalowych, cukrownia.

Miasto Otmuchów obecnie jest siedzibą Urzędu Miasta i Gminy. Liczy około 5,5 tys. mieszkańców. Miasto położone w rejonie rolniczym o dobrych glebach, rozwijało się w kierunku obsługi i potrzeb rolnictwa. Położenie miasta pomiędzy dwoma jeziorami oraz „urok” okolicy, który już w przeszłości oczarował ludzi,

spowodował, że rejon ten stał się bardzo atrakcyjnym turystycznie. Przyczyniło się to do powstania wielu baz turystycznych w mieście i okolicy. Mieszkańcy i władze miasta poddane „urokowi miejscowości” dbają i zabiegają o estetyczny wygląd miasta i okolicy. W granicach miasta nad rzeką Nysą Kłodzką, a pomiędzy jeziorami rozciąga się park miejski przechodzący w laszek miejski z kilkudziesięcioma kilometrami alei spacerowych, przy których rosną pomnikowe dęby. W lasku miejskim znajduje się jedno z większych w kraju łęgowsko czapli siwej. Jesienią i zimą ściaga nad jezioro wiele ptaków, w tym wiele tysięcy sztuk gęsi [1, 6].

To „zauroczenie” było przyczyną, że ówczesne Władze Miasta i Towarzystwo Miłośników Otmuchowa powołało do życia w 1973 roku ciekawą imprezę kulturalną „Lato kwiatów”. Celem tego przedsięwzięcia kulturalnego było:

- promocja regionu,
- upowszechnienie wyglądu estetycznego miasta. Otmuchów miał być przykładem do naśladowania.
- edukacja wizualna poprzez organizowanie różnego rodzaju tematycznych wystaw, pokazów itp.

Pierwsze główne przedsięwzięcie realizowano przez Wystawę Terenów Zielonych na zieleńcach wokół Rynku, przy ulicach Krakowskiej, Mickiewicza, Kościelnej oraz obszar tzw. Solarium. Do realizacji tego zamierzenia zaproszono przedsiębiorstwa zieleni miejskiej z całej Polski. Na specjalnie zorganizowanym sympozjum plastycy wybrali projekty do realizacji z prawie 60 zgłoszeń. Projekt po realizacji opatrzone był metryką projektanta i wykonawcy. Na tej podstawie można było określić i nagrodzić autorów i realizatorów w konkursie. Etykieta ta była przez cały czas również reklamą danego wykonawcy, przydając splendoru i klientów. Z tego początkowego okresu idei „Lata Kwiatów” do dziś przetrwały niektóre urządzenia terenów zielonych jak np. „Solarium”.

Równocześnie w czasie urządzenia terenów zielonych od maja do lipca w mieście, w różnych jego obiektach w Ratuszu, Domu Kultury, na zamku organizowano różnego rodzaju wystawy ukazujące piękno kwiatów żywych, jak i różnego rodzaju wystawy z motywami kwiatowymi w zdobnictwie, sztuce. Prezentowane w tym zakresie wystawy to:

- kwiatów ciętych, bukietów,
- kaktusów,
- haftów ludowych,
- ceramiki i kryształów,
- malarstwa,
- rzeźby plenerowej,
- filatelistycznej.

Po latach idea: „Lata Kwiatów” ulega ewolucji – pewnej modyfikacji i rozszerzeniu programu. W ostatnich latach przybrała charakter festynu ludowego trwającego 3-4 dni w początkach lipca, który otwiera sezon turystyczny. Nową formułę „Lata Kwiatów” można określić jako: estradowo-handlową (komercyjną) – wystawowo-sportową z elementami dydaktycznymi. Z udziałem uczestników z Polski i z zagranicy: Czech, Niemiec. Za przykład niech posłużą programy z ostatnich lat [3].

Rok 1994, „Lato Kwiatów” odbyło się 1, 2 i 3 lipca.

Wystawy:

- kwiatowa dekoracja – kościół Św. Mikołaja,
- plastyczna „Motywy Kwiatowe” – Ratusz,
- kwiatów – Rynek,
- minerałów – Zamek,
- malarstwa – Ratusz.

Ogłoszono konkurs na „Foto Otmuchowa” oraz wybory „Królowej Lata Kwiatów”. W czasie trwania imprezy w godzinach popołudniowych i nocnych miały miejsce występy estradowe różnych grup artystycznych, amatorskich i zawodowych, muzyki ludowej, muzyki poważnej i rozrywkowej, kabarety. Jednocześnie odbywały się różne imprezy festynowe jak:

- loteria fantowa,
- kiermasz książki,
- rozstrzygnięcie konkursu na najładniejszą dekorację balkonu, ogródka,
- turniej szachowy figurami plenerowymi,
- pokaz ogni sztucznych.

Wstęp na imprezy estradowe był bezpłatny, z wyjątkiem imprez z udziałem renomowanych artystów. W organizowanych imprezach udział brali mieszkańcy miasta i gminy, gmin sąsiednich oraz liczne rzesze turystów. Według szacunków organizatorów w tym przedsięwzięciu kulturalnym brało udział około 40 tysięcy uczestników.

Rok 1995 impreza „Lato Kwiatów” odbywała się 7, 8 i 9 lipca.

Organizowane wystawy:

- kwiatów ciętych – Zamek, Sala Rycerska,
- kryształów Zakładu Sudety Kristal Works, Szczytna – Zamek, Sala kominkowa,
- wiązanek ślubnych – Zamek, Sala Ślubów,
- fotograficzna „Jasennik” z Rep. Czeskiej – Zamek,
- kompozycja z roślin egzotycznych,
- malarska – mury obronne,
- ceramika Kantora,

- ceramika użytkowa,
- kwiatowe wystawy plenerowe – w Rynku,
- ogród kwitnących klematisów.

Imprezie towarzyszyły występy estradowe podobne jak w roku poprzednim.

Zainteresowani sportem mogli oglądać:

- turniej piłki nożnej,
- turniej tenisa ziemnego,
- regaty żeglarskie,
- show jeździeckie.

Tradycyjnie też zorganizowano część festynową z coraz liczniejszym udziałem straganów handlowych. Impreza ta cieszyła się dużym zainteresowaniem mieszkańców gminy oraz turystów. Według szacunków wzięło w niej udział około 40-50 tysięcy mieszkańców.

Rok 1996 imprezę zaplanowano na dzień 5, 6 i 7 lipca. Tradycyjny program wystawy wzbogaciła wystawa:

- Bonsai,
- rzeźby ceramicznej i ceramiki unikatowej,
- oraz na stadionie sportowym II Krajowa Wystawa Maszyn Rolniczych i Ogrodniczych z referatami na temat technik i technologii uprawy roślin.

Tradycyjnie imprezy estradowe wzbogacił koncert organowy prof. Serafina w kościele parafialnym. Część sportową urozmaiciły zawody hippiczne oraz pokazy lotów balonami i lotniami. W omawianym roku w imprezie wzięło udział:

- 21 wystawców, szkółkarzy,
- 33 producentów maszyn i narzędzi rolniczych,
- 20 wystawców kwiatów ciętych,
- 9 wystawców ceramiki, Bonsai, bukietów itp.

W programie estradowym wystąpiły 34 grupy artystyczne. Według organizatorów w imprezie tej uczestniczyło około 60 tysięcy osób, najwięcej w historii imprez. Ulice miasta zalała fala ludzi tak, że w centrum ruch pieszy był utrudniony. Samochody parkowane były już w odległości 2 km przed miastem.

Rok 1997 to rok jubileuszowy „Lata Kwiatów” – imprezę zorganizowano już po raz 25 w dniach 3, 4, 5 i 6 lipca. Z dużym rozmachem jak na jubileusz przystało. Bogaty program podobny do roku poprzedniego rozłożono na cztery dni: czwartek, piątek, sobotę i niedzielę. Program wystaw był podobny do roku poprzedniego. Rynek podobnie jak w roku poprzednim zamienił się w amfiteatr. Pomimo przeciwności losu, deszczowej pogody (początek powodzi 1000-lecia) impreza ta cieszyła się dużym uznaniem ze względu na program merytoryczny

jak i rozrywkowy. W tym roku w święcie kwiatów według szacunku organizatorów uczestniczyło około 40 tysięcy gości.

Lata 1998-2000 to powielanie wypracowanych programów z lat poprzednich z pewnymi ograniczeniami i modyfikacjami. Kłopoty finansowe gminy spowodowały skromniejszy układ programu artystycznego. Budżet „Święta kwiatów” w poszczególnych latach starano się uzupełniać poprzez wprowadzenie opłat za wstęp na niektóre imprezy rozrywkowe oraz przez wspomaganie przez sponsorów. Trudności finansowe nie spowodowały jednak zmiany charakteru imprezy. Tak jak w poprzednich latach miasto i okolice były wypełnione gwarem ludzi świętujących „Lato Kwiatów”.

Przedstawiona pokrótce idea święta „Lata Kwiatów” z czasem ulegała ewolucji lecz nie zatraciła pierwotnego charakteru. Ta inicjatywa obywatelska z przed lat spełnia w dalszym ciągu swoją rolę uaktywniając mieszkańców gminy do działań organizacyjnych na rzecz poprawy estetyki swojego otoczenia. Za przykładem Otmuchowa, mieszkańcy wsi i okolicznych gmin również zaczęli podejmować różne inicjatywy indywidualnie i zespołowo na rzecz poprawy estetyki swojego otoczenia. Dodatkowym stymulatorem działania w tym zakresie jest zainteresowanie rejonem wśród turystów z kraju i zagranicy.

Od 1995 roku „Lato Kwiatów” ma charakter imprezy ogólnokrajowej z udziałem mediów, radia i telewizji. Idea ta zaczęła się rozpowszechniać w kraju. Np. Festiwal Muzyki Andyjskiej organizowany w Ząbkowicach Śląskich, zrodził się w Otmuchowie.

Całą imprezę organizuje od lat zespół ludzi zaangażowanych i związanych emocjonalnie z tą ideą, wspomaganych przez administrację gminy i członków Ochotniczej Straży Pożarnej.

„Święto Kwiatów” jest okazją do zaprezentowania zasłużonych ludzi dla gminy i rejonu.

Rozgłos jaki towarzyszy „Święcie Kwiatów” procentuje zwiększonym zainteresowaniem tym regionem turystów, a to rodzi potencjalne źródło dochodów dla gminy i dodatkowe miejsca pracy dla jej mieszkańców, nie tylko poprzez wynajem pokoi „letnikom”, lecz także organizowanie gospodarstw agroturystycznych, a w nich szkółek jazdy konnej, baz wędkarskich itp.

Wieloletnie obserwacja tej imprezy pozwalają sformułować następujący pogląd, iż ideę tę należy kontynuować i udoskonalić, tak aby mogła oddziaływać na dane środowiska i mieszkańców przez cały rok.

Zdobyte doświadczenie, rosnące zainteresowanie społeczne poprawą estetycznego otoczenia człowieka rodzi różne nowe koncepcje w tym zakresie. Jedną z nich może być propozycja przekształcenia festynu „Lato Kwiatów” w „Miasto Kwiatów”, a w nim całoroczne imprezy związane z estetyką i krajobrazem, otoczeniem człowieka. Inną propozycją może być organizowanie imprez o zasięgu krajowym, przyjmując za wzór i wykorzystanie wieloletnich doświadczeń

niemieckich przy organizowaniu Krajowej Wystawy Ogrodniczej i Budowy Ogrodów „BUGA”. Wystawa taka organizowana cyklicznie w różnych rejonach kraju aktywizowałaby lokalne środowiska, a powstały dorobek służyłby za wzór do naśladowania przez następne lata.

LITERATURA

1. Chrzanowski T., Kornecki M. (1974): *Sztuka Śląska Opolskiego*. Wyd. Literackie, Kraków 1974.
2. Dobrzyska D. (1994): Tak wygląda wieś Opolszczyzny. S.R.O. 1994 r. nr 11.
3. Program „Lata Kwiatów 1993” – UMiG w Otmuchowie.
4. Samulak T. (1992): Wsie gminne jako ośrodki życia społeczno-gospodarczego. *Wies i Rolnictwo* 1992 r. nr 2.
5. Sikora-Wolak J. (1993): Dyfuzja innowacji rolniczych w wiejskiej społeczności lokalnej i jej społeczno-ekonomiczne uwarunkowania. *Rozprawy SGGW*, 1993 r. nr 168.
6. Sikorski M., Grzedzień M. (1995): *Otmuchów, szkice do portretu miasta*. Otmuchów 1995.